

**Göran Sjögren
Alingsås
Hembygds-
förening**

Foto: STEFAN SAMUELSSON

Lördag 3 December 2016

Tvättbryggan i Lillån

I början på 1900-talet byggde Alingsås Bomullsväveri AB nya fabriksanläggningar vid sjön Gerdsken invid sjöns utlopp till Lillån. I dessa finner vi idag, något ombyggt, Vimpelns affärshus. Bolaget byggde också, för anställda på väveriet, fyra flerfamiljshus, Gerdska Strand, invid fabriken. Tre av dessa vackra hus finns fortfarande kvar, tyvärr något skymda av plank och nybyggda radhus.

I dessa arbetarbostäder bodde närmare hundratalet personer. Det var som en egen liten by i staden och kontakten med "centrala stan" var ganska begränsad. Alla kände varandra, det var "Döva Selma", "Packarn", "Halta Tekla" och "Nils Skvätt", sistnämnde startade "Nila Keramik" på Stampen. I fyran bodde portvakten vid väveriet, Hallin, och väverskan Hilda Lund, aktiv kvinnosakskvinna, som hade ett flertal kommunala förtroendeuppdrag och var mycket drivande inom arbetarrörelsen. I tvåan bodde Hjalmar, väveriets kusk, och "tjocka Karin", hon hade två halta bröder som alltid haltade i takt. Väveriets målare, Ivar Davidsson, och "Chicko" bodde i trean.

Det var gott om barn att leka med i husen. Där fanns ett badhus vid Hästabadet där de fick lära sig att simma. Vid Lillåns början fanns en liten ö där de hade indianläger med tält och riktig totempåle. Flottar byggdes som grabbarna seglade på ända ned till kvarndämnet. Vid sågen fanns det härliga spånhörar att hoppa i.

Tvättbryggan i Lillån

Foto: Björn Florin

Ännu idag kan ni som trafikerar stigen, om ni tar det lite lugnt, se resterna av en gammal tvättbryggan i ån strax nedanför utloppet från sjön Gerdsken. Tvättbryggan påminner oss om den tid då man fick använda sig av ån för att klara av sin tvätt.

Den hörde till de som bodde i arbetarbostäderna och kvinnorna, det var bara kvinnorna som tvättade, fick stå på knä och skura tvätten i det ofta iskalla vattnet. De hade dock den fördelen att bryggan låg uppströms fabriken avlopp. Flera liknande bryggor fanns längre nedströms men där var man tvungen att passa sig för utsläpp från färgeriet. Bryggan var så konstruerad att man kunde höja och sänka den allt eftersom vattennivån varierade.

Tvätten hängdes till tork på torkvinden i brygghuset som också inrymde 10 torrdass och soptunnor. Var det bra torkväder så hängde man tvätten i "ma a".

Stanna upp en stund på stigen, ta med lite gammalt bröd till änderna och tänk tillbaka på forna tider. Det gör gott i en stressad tid.

**Göran Sjögren
Ledamot i Alingsås Hembygdsförening**